

Színház a nagyszobában

A debreceni belvárosi bérház bejáratánál semmi nem árulkodik arról, hogy az épületben színház rejtőzik. Az emeleti folyosón a szomszéd ruhaszárítóját kikerülve juthattunk be a Páholy Lakásszínház és Irodalmi Szalonba, ahol az egyszerű előtérben csak egy fekete csillár jelzi, hogy nem átlagos lakásba léptünk be. Továbbhaladva azonban szobáról szobára varázsol el eleganciájával, kreativitásával a kis teátrum, melynek nagyszobájában igazi kukucsaszínpad várja a nagyjérdeműt.

Az előzmények a 2000-ben alakult ZeneTheatrum működéséhez vezetnek vissza. A sokoldalú színházi nevelést folytató intézmény kezdetektől fogva nagyszabású musicalek, rockoperák – köztük a *Sztáresinálók*, a *Dzsungel Könyve*, a *Grease* – bemutatására is vállalkozott.

„Még a régi, felújított lovardában egyetemistaként csináltuk meg az *István, a királyt*. A férjem, Csáki Szabolcs rendezte” – idézi fel a kezdeteket Végh Veronika, a színház produkciós vezetője. „A musicalekhez statisztákra volt szükség, a jelentkező, érdeklődő fiatalok, gyerekek viszont nem rendelkeztek színpadi gyakorlattal, színházi tudással. Ezért szerveztük meg számukra a színitanodát, amely 150 fővel, a szüleim pincéjében működött. Igaz, 100 négyzetméteres volt, de mégiscsak egy

Végh Veronika és Csáki Szabolcs

pince... Így idővel felkerestük az önkormányzatot, s kértünk egy helyet a színházi nevelési, drámape-

dagógiai programunkhoz. 2013 őszén kaptuk meg ezt az Arany János utcai ingatlant, ami korábban

A büfé, zongorával

▶ *pártirodaként működött. Akkor már öt éve állt üresen: a tapéták leváltak a falról, a falak repedeztek, a WC-ajtókon ott maradtak felszerelve a régi vas hamutartók... De nekünk megtetszett a hely."*

A színház kialakítását a ház lakói eleinte nem fogadták kitörő örömmel: sokan megijedtek, mert arra számítottak, hogy itt is hangos musicaleket fognak játszani, a közönség miatt pedig átjáróház lesz az épület... De mivel nem tartanak napi rendszerességgel előadást, az egy-két szereplős játékok nem járnak zajjal, s a betérő közönség is intelligens, így a tiltakozók megbékéltek.

Bár a lakásban volt egy emelvény is, ahová korábban valószínűleg a pártelnökség tagjai ültek ki a rendezvényeken, nem pódiumszínháznak alakították ki a termet. Az oktatási, próbatermi funkciók mellett alternatív stúdiószínházként használták a teret: lényegében semmit nem változtattak, „csak” a korábbi állapotokon javítottak. Csiszoltak, gletteltek, rendbe tették a helyiségeket. De a hangulat nem sokat változott, a hely igazi „alter közegként” működött. A nézőtér és játéktér arányait, elhelyezését pedig mindig a produkció határozta meg, ahhoz igazodva variálták, helyezték át a könnyen mozgatható lelátókat, emelvényeket.

A későbbi kisebb munkák – mosdók felújítása, lámpák beszerzése – után a fordulatot a pandémia okozta kényszerszünet hozta: miután próbákra, előadások tartására nem volt lehetőség, hozzáfogtak a lakásszínház felújításához. Csáki Szabolcs saját kezűleg újradeszakázta és előszínpaddal növelte a színpadot, ami 6×4 méteresre bővült. Gyarapították a lámpaparkot is. Kialakítottak egy új szalonrészt, fogadórészt – megszületett a kék és az arany szalon. Átfestették és tapétázták a nagytermet is. A korábbi elektromosvezeték-rendszerhez nem nyúltak, viszont e mellé kiépítettek egy másik rendszert, ennek köszönhetően is bővíthetett a lámpapark. Szakmai tanácsokkal a Vojtina Bábszínház műszaki vezetője, Nagy István nyújtott segítséget.

„Minden ad hoc, magától, véletlenül alakult ki – meséli Végh Veronika. – Sok mindent kaptunk a nézőktől: Bösendorfer zongorát, század eleji szalongszékűt, festményt. Az irodai polc egy leértékeléskor tetszett meg, de rájöttem, hogy könyvet nem tudok rátenni, aztán rákerült egy cipő, majd egy újabb – és dizájnelem lett belőle... Vele szemben a vörös kanapét mintha stílusában és méretben is ide találták volna ki, pedig a nagyapámtól örököltam, »jobb híján« került ide. Ajándékba kaptuk azt az óriási tükröt is, ami a társalgóban nagyjítja meg a kis szobát.”

Meglepő a kijelentés, hiszen a végeredmény markáns stílust mutat. Veronika édesanyja orosz, a tőle örökölt stílust tükrözi az orosz budoárjelleg: mintha egy kétszáz évvel ezelőtti nagyvárosi

Neves művészek aláírását őrzi a fotel

Dizájnelem lett az irodai polc

polgári szalonba esőppentünk volna, melynek – többek között – a több mint százéves csillár ad patinát. A békebeli hangulatot izgalmasan teszi maivá egy-egy extravagáns, például a francia luxust idéző elem, köztük a 3D-s arany műanyag tapétafal, vagy a vintage stílus jegyében újjászületett, impresszionista hangulatú textíliával újra-húzott fehér biedermeier karosszék... Itt-ott „ottfelejtett” különleges tárgyak, mint „kellékek” erősítik a színházi hatást.

Az egykori stúdiószínpadi tér hagyományos kamaraszínházzá vált: a korábbi, könnyen mozgatható széksorok helyére ugyanis elegáns, de nehezen mozgatható nézőtéri székek kerültek – egyenesen a debreceni Csokonai Színházból, ahol a felújítás révén feleslegessé váltak a régi nézőtéri bútorok. Ám, ha a játék úgy kívánja, a nézőtéri székekhez is hozzányúlhatnak, vettek már ki közepéről széksorokat, ha a színészek mozgása megkívánta.

Öltözőrészlet

Jelenet a színház Phaedra-előadásából

A nézőtér

Ez a váltás markánsan megváltoztatta a műsor arculatát is: a kezdeti alternatív produkciók az egyetemi játszóterre, az Odeonba kerültek, melynek programját ugyancsak a házaspár szervezi. Itt pedig a milióhöz is igazodva egy hagyományos polgári színházi közeg született, amely népszerű fővárosi előadások befogadószínházának ad helyet, de létrehoznak saját produkciókat is, idén nyáron például Racine *Phaedráját* mutatták be.

Az otthonosságot jelzi, hogy a vendégek közül sokan azt hiszik, itt lakik a színházat működtető család. Kíváncsiságra készítetnek a kis ajtók, szűk folyosók, s szobáról szobára haladva rácsodálkozunk: mindennek van helye, ami egy kis színház működéséhez kell, sőt még vendéglátásra is helyet biztosít a tér. A színházi produkciókat ugyanis a szalonjelleghöz illően beszélgetés, majd vacsora követi – komplex estét kínál a színház, melyben a játékba is bevonják a közönséget. Az e-mailen történő jegyváltáskor ugyanis közlik a (nem kötelező) dress code-ot a vendégekkel: milyen, a darab hangulatához illő ruhában vagy kiegészítővel várják a nagyjérdeműt. Lázár Kati Jászai Mari-estjéhez például nagyestélyit kértek, s minden hölgy számára vettek boát, ez utóbbi kiegészítőt ezután örökre el is vetették, mert heteken keresztül a legeldugottabb sarkokból is szedegették fel a tollakat. Ez a kis játék többek között az előadásra való ráhangolódást is szolgálja, ugyanakkor jelzi a nézőknek: itt komolyan veszik azt a gondolatot, hogy a színház a nézőkről is szól. A közösségépítés eredményét jelzi, hogy a pesti művészek rácsodálkoznak a Páholy közönségére. A színház a lakásjelleghöz igazodva otthonná vált...

Mikita Gábor

A társalgó